

دانشگاه پیام نور
تهران

دانشکده: علوم پایه

گروه علمی: زیست شناسی

عنوان پایان نامه:

شناسایی گونه های کرم خاکی شهرستان ساری (۸۷-۱۳۸۶)

نگارش:

سید خلیل اکبری محمدی

اساتید راهنما:

دکتر مینا رمضانی

دکتر ذبیح الله یوسفی

پایان نامه:

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته علوم جانوری

مرداد ۱۳۸۸

دانشگاه پیام نور تهران

دانشکده: علوم پایه

گروه علمی: زیست شناسی

عنوان پایان نامه:

شناسایی گونه های کرم خاکی شهرستان ساری (۱۳۸۶-۸۷)

نگارش:

سید خلیل اکبری محمدی

اساتید راهنما:

دکتر مینا رمضانی

دکتر ذبیح الله یوسفی

پایان نامه:

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته علوم جانوری

مرداد ۱۳۸۸

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

هر کس در جستجوی دانشی راهی را بییماید، خداوند او را در راهی به سوی بهشت حرکت دهد.

رسول اله (ص) - امالی الصدوق (۵۸)

هر ظرفی بدانچه در آن نهند تنگ شود جز ظرف دانش که هر چه در آن نهند فراخ تر گردد.

امام علی (ع) - نهج البلاغه، قصارالحکم (۲۰۵)

دانشگاه گیلان
شهرستان ساری

تاریخ: _____
شماره: _____
پیوست: _____

((تصویب نامه))

بایان نامه تحت عنوان:

"شناسایی گونه های کرم خاکی شهرستان ساری - ۱۳۸۶"

ساعت ۱۳/۳۰ - ۱۵/۳۰

درجه: عالی

تاریخ دفاع: دوشنبه ۸۸/۵/۱۲

نمره: ۲۰

اعضای هیات داوران:

نام و نام خانوادگی	هیات داوران	رتبه علمی	امضاء
۱- سرکار خانم دکتر مینا رضانی		استاد راهنما	
۲- جناب آقای دکتر ذبیح ا... یوسفی		استاد راهنمای همکار	
۳- سرکار خانم دکتر سیما نصری		استاد داور داخلی	
۴- جناب آقای دکتر پاشایی		استاد داور خارجی	
۵- سرکار خانم دکتر سیما نصری		مدیر گروه	

تقدیم به:

همسر عزیزم که با شکیبایی خویش، دشواریها را بر من آسان گرداند.

تقدیم به:

هدیه خدایی، فرزند عزیزم، ارمغان؛ که با جدیت خویش در تحصیل اوقاتی را که برایش صرف نکردم، جبران نمود.

تقدیم به:

روح و روان پدرم، که با توصیه های دلسوزانه و سختکوشی خویش در زمان حیات، مسیر پیشرفت را برایمان هموار کرد.

تقدیم به:

والدین همسر و مادرم، که همواره پیگیر و مشوق ادامه تحصیلاتم بوده اند.

و تقدیم به:

اهالی دانش، که با پیوستن به این کاروان، همواره خدمتگزاران صدیق برای ملت خویش و جهان بوده اند.

سپاسگزاری

با سپاس و درود:

* بر آن یگانه هستی که به ما توان آموختن و آموزگاری داد.

* بر استاد راهنمای ارجمند، سرکار خانم دکتر مینا رمضانی به واسطه بهره مندی از هدایت و راهنمایی های گرانقدر ایشان.

* بر استاد راهنمای گرامی، جناب آقای دکتر ذبیح الله یوسفی، به واسطه آنکه مشوق اصلی اینجانب در انجام این تحقیق بوده اند و نیز از راهنمایی های ارزشمند ایشان بهره برده ام.

* بر استاد گرانقدر، سرکار خانم دکتر نصری، که در طول تحصیل همواره از محضر ایشان در کلاسهای درس و امور آموزشی و پژوهشی کسب فیض کرده ام.

* بر اعضای محترم گروه علوم پایه به ویژه، مدیر گروه محترم جناب آقای دکتر ناظم، که در مراحل مختلف تأیید طرح پیشنهادی و تصویب پایان نامه، زحمت کشیده اند.

* بر استاد ارزشمند و مدیر محترم گروه آمار و اپیدمیولوژی دانشکده بهداشت ساری، جناب آقای دکتر رضاعلی محمدپور، که در امور آماری پایان نامه، همکاری صمیمانه و بی شائبه ای با من داشته اند.

* بر استاد بزرگوار، جناب دکتر علی نعمتی، عضو محترم هیئت علمی دانشگاه آزاد مشهد، که با سعه صدر و روی باز، مرا در تأیید و شناسایی گونه ها یاری نمودند.

* بر استاد ارجمند، جناب آقای دکتر شاهرخ پاشایی راد، استادیار محترم دانشگاه شهید بهشتی که علاوه بر داوری پایان نامه از راهنماییهای مفید و مشفقانه ایشان بهره مند شده ام.

* بر مدیریت محترم گروه مهندسی بهداشت محیط دانشکده بهداشت که فضای آزمایشگاهی و امکانات لازم را در اختیار گذاشتند.

* بر آقای مهندس اصغر نیا، بواسطه زحمات ایشان در راه اندازی روش های تثبیت و شناسایی نمونه ها.

* بر همکاران محترم دانشکده بهداشت ساری، به ویژه خانمها معصومه اسلامی فر و زهره شیرزاد و آقایان معصومعلی موحدی و سید حسین سبزویش که در نمونه گیری، فعالیتهای آزمایشگاهی، امور سمعی و بصری و رایانه، همکاریهای زیاد و بی شائبه ای با من داشته اند.

* بر آقایان مهندس محمدعلی مندوب هاشمی، مهندس مردانشاه و مهندس کنعانی کارشناسان محترم میراث فرهنگی و گردشگری، دانشگاه کشاورزی و واحد تحقیقات محیط زیست مازندران، که در تهیه نقشه، انجام امور تفکیک و شناسایی مناطق گوناگون شهرستان ساری مرا یاری داده اند.

* بر همه اعضای خانواده خود و همسرم که با پیگیریهای مستمر خود همراه و مشوق بسیار گرانبهایی برایم بوده اند.

* و بر تمامی همکلاسیهای عزیز و ارجمند، که در طی دوران تحصیل و پایان نامه همواره باعث دلگرمی فراوان اینجانب بوده اند.

نام خانوادگی دانشجو: اکبری محمدی

نام: سید خلیل

عنوان پایان نامه: شناسایی گونه های کرم خاکی شهرستان ساری (۸۷-۱۳۸۶)

اساتید راهنما: خانم دکتر مینا رضائی

آقای دکتر ذبیح الله یوسفی

مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد رشته: زیست شناسی گرایش: جانوری دانشگاه: پیام نور

دانشکده: علوم پایه تاریخ فارغ التحصیلی: تابستان ۱۳۸۸ تعداد صفحه: ۱۵۷

کلید واژه ها: شناسایی گونه، کرم خاکی، شهرستان ساری

چکیده:

سابقه و هدف: کرمهای خاکی از شاخه آنلیدا بوده و ۱۰۰۰۰ گونه از آنها شناسایی شده است. ارزش عملی این جانوران در اصلاح خاک، تولید کود از مواد زاید آلی و زباله ها، تغذیه و پرورش طیور است. همچنین فواید درمانی آنها به دلیل وجود آنزیمهای لومبروکیناز و تأثیرشان در تجزیه فیبرین، درمان سرطان و تهیه دارو همگی دال بر اهمیت روزافزون این جانوران خاکزی دارد. هدف از این تحقیق، تعیین هویت و شناسایی گونه های مختلف کرم خاکی در مناطق مختلف جغرافیایی شهرستان ساری است.

مواد و روشها: نمونه ها از مناطق مختلف شهرستان ساری جمع آوری شده و با استفاده از محلول فرمالدئید و الکل در چند مرحله تثبیت شده و داخل لوله آزمایش حاوی فرمالین پنج درصد قرار گرفت. سپس با استفاده از کلید شناسایی گراف، ویژگی های هر نمونه را ثبت و اقدام به شناسایی کرم های تثبیت شده کردیم. پس از شناسایی، داده های بدست آمده از اطلاعات جغرافیایی مناطق نمونه برداری و نیز داده های حاصل از مشاهدات عینی و میکروسکوپی مشخصات مورفولوژیکی نمونه ها وارد نرم افزار SPSS شده و با استفاده از آزمون های کای اسکوار و ANOVA آنالیز گردید.

یافته ها: از ۶۴۴ نمونه جمع آوری شده ۳۴۵ نمونه، بالغ و قابل شناسایی بودند. از این تعداد پنج گونه شناسایی شدند که شامل *Eisenia fetida* (۱۲۰ نمونه)، *Dendrobaena byblica* (۶۷ نمونه)، *Allolobophora caliginosa* (۵۸ نمونه)، *Allolobophora kaznakovi* (۵۲ نمونه) و *Allolobophora jassyensis* (۴۵ نمونه) می شدند. به علاوه، دو نمونه له شده و در حال ترمیم بودند و یک نمونه نیز ناشناخته باقی ماند. بین هر یک از متغیرهای وزن، طول، و تعداد بندهای بدن با نوع گونه از لحاظ آماری رابطه معنادار وجود داشت ($P < 0/05$). میانگین وزن نمونه های بالغ $0/23 \pm 0/54$ گرم، میانگین طول آنها $16/24 \pm 69/23$ میلی متر و میانگین تعداد بندهایشان $18/96 \pm 10/48$ بود. بیشترین میانگین های وزن، طول، و تعداد بندها متعلق به گونه *Allolobophora caliginosa* بود.

استنتاج: این مطالعه نشان داد که گونه *Eisenia fetida* ، ۳۴/۸ درصد گونه ها (۱۲۰ نمونه) را شامل شده و به عنوان گونه غالب شهرستان ساری به حساب می آید. این گونه در تمامی مناطق جلگه ای (۴۵٪)، جنگلی (۳۱٪)، آبی و ساحلی (۱۸٪) و کوهپایه ای (۶٪) یافت شد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
فصل اول: کلیات	
۵	(۱-۱) - بررسی تحقیقات انجام شده در ایران و جهان
۱۲	(۲-۱) - ویژگی های عمومی شهرستان ساری
۱۲	۱-۲-۱ - تاریخچه، اقتصاد، گردشگری
۱۳	۲-۲-۱ - صنایع و معادن
۱۳	۳-۲-۱ - کشاورزی و دامداری
۱۳	۴-۲-۱ - مشخصات جغرافیایی
۱۵	(۳-۱) - رده بندی و تکامل
۱۵	۱-۳-۱ - تاکسونومی کرم های خاکی
۱۵	۱-۱-۳-۱ - <i>Haplotaxina</i> زیر راسته
۱۵	۲-۱-۳-۱ - <i>Alluroidina</i> زیر راسته
۱۵	۳-۱-۳-۱ - <i>Moniligastrina</i> زیر راسته
۱۵	۴-۱-۳-۱ - <i>Lumbricina</i> زیر راسته
۱۵	۱-۴-۱-۳-۱ - چند تیره کوچک از گونه های دریازی یا نیمه دریازی
۱۶	۲-۴-۱-۳-۱ - چند تیره کوچک از کرم های خاکی
۱۶	۳-۴-۱-۳-۱ - پنج تیره بزرگ از کرم های خاکی
۱۶	۱-۳-۴-۱-۳-۱ - <i>Glossoscolecidae</i> تیره
۱۶	۲-۳-۴-۱-۳-۱ - <i>Lumbricidae</i> تیره
۱۶	۳-۳-۴-۱-۳-۱ - <i>Ocnerodrilidae</i> تیره
۱۶	۴-۳-۴-۱-۳-۱ - <i>Megascolecidae</i> تیره
۱۶	۵-۳-۴-۱-۳-۱ - <i>Eudrilidae</i> تیره
۱۷	۲-۳-۱ - مسیر تکاملی کرم های خاکی
۱۸	(۴-۱) - ساختار و اندام های داخلی
۱۸	۱-۴-۱ - مورفولوژی عمومی کرم خاکی
۱۸	۱-۱-۴-۱ - مشخصات کلی
۱۹	۲-۱-۴-۱ - حالت بندبندی

صفحه	عنوان
۲۰	۱-۴-۳- کمر بند تناسلی (کلیتوم)
۲۰	۱-۴-۱- مناطق بدن
۲۱	۱-۴-۵- تارچه ها
۲۲	۱-۴-۶- روزنه های بدن
۲۲	۱-۴-۶-۱- دهان
۲۲	۱-۴-۶-۲- منخرج
۲۲	۱-۴-۶-۳- سوراخ های پشتی
۲۳	۱-۴-۶-۴- نفریدپوپورها
۲۳	۱-۴-۶-۵- سوراخ های کیسه تناسلی
۲۳	۱-۴-۶-۶- سوراخ تناسلی ماده
۲۳	۱-۴-۶-۷- سوراخ تناسلی نر
۲۳	۱-۴-۷- شیارهای تناسلی
۲۴	۱-۴-۸- رنگ
۲۵	۱-۴-۹- قطعات دهانی کرم خاکی
۲۶	۱-۴-۲- ساختمان دیواره بدن کرم خاکی
۲۷	۱-۴-۳- تغذیه و گوارش
۲۸	۱-۴-۳-۱- ناحیه دهان
۲۸	۱-۴-۳-۲- ناحیه حلق
۲۸	۱-۴-۳-۳- ناحیه مری
۲۸	۱-۴-۳-۴- ناحیه چینه دان
۲۸	۱-۴-۳-۵- ناحیه سنگدان
۲۸	۱-۴-۳-۶- ناحیه روده
۲۹	۱-۴-۳-۷- ناحیه منخرج
۲۹	۱-۴-۴- دستگاه گردش خون کرم خاکی
۳۰	۱-۴-۵- دستگاه تنفسی کرم خاکی
۳۱	۱-۴-۶- دستگاه دفعی کرم خاکی
۳۲	۱-۴-۷- سیستم عصبی و حسی کرم خاکی
۳۴	۱-۴-۸- سیستم تناسلی کرم خاکی
۳۵	۱-۴-۹- تولید مثل در کرم خاکی

صفحه	عنوان
۳۹	(۵-۱)- مطالب ویژه در زمینه کرم خاکی
۳۹	۱-۵-۱- اکولوژی
۴۰	۲-۵-۱- حاصلخیزی خاک
۴۱	۳-۵-۱- راکتورهای بیولوژیکی
۴۲	۴-۵-۱- تأثیر کرم های خاکی بر رشد گیاه
۴۲	۵-۵-۱- تأثیر بر ساختار خاک
۴۲	۶-۵-۱- عوامل موثر بر توزیع
۴۲	۷-۵-۱- وابستگی به آب
۴۳	۸-۵-۱- وضعیت غیرفعال
۴۳	۹-۵-۱- رشد و ترمیم
۴۴	۱۰-۵-۱- ارزش غذایی
۴۴	۱۱-۵-۱- ارزش دارویی
۴۷	۱۲-۵-۱- کرم خاکی و میکروارگانیسم ها
۴۸	۱۳-۵-۱- مواد دفعی
۴۸	۱۴-۵-۱- تحرک کرم خاکی
۴۹	۱۵-۵-۱- مراحل تکوینی
۵۱	۱۶-۵-۱- تاریخچه کاربرد کرم های خاکی
۵۱	۱۷-۵-۱- عوامل محیطی و مهاجرت
۵۱	۱-۱۷-۵-۱- حرارت
۵۲	۲-۱۷-۵-۱- تهویه
۵۲	۳-۱۷-۵-۱- PH
۵۲	۴-۱۷-۵-۱- رطوبت
۵۳	۵-۱۷-۵-۱- مواد غذایی
۵۳	۶-۱۷-۵-۱- مهاجرت در کرم های خاکی
فصل دوم: مواد و روش ها	
۵۵	(۱-۲)- چکیده
۵۵	(۲-۲)- مطالب تکمیلی
۵۵	۱-۲-۲- فرمالین
۵۵	۲-۲-۲- روش های تثبیت کرم های خاکی برای تعیین هویت

صفحه	عنوان
۵۶	۳-۲-۲- روش های جمع آوری نمونه ها
۵۶	۱-۳-۲-۲- روش دستی
۵۷	۲-۳-۲-۲- روش شستشوی خاک
۵۷	۳-۳-۲-۲- روش الکتریکی
۵۷	۴-۳-۲-۲- روش شیمیایی
۵۷	۵-۳-۲-۲- روش حرارتی
۵۸	۶-۳-۲-۲- روش مکانیکی
۵۸	۷-۳-۲-۲- روش تله گذاری
۵۸	۴-۲-۲- ویژگی های عمومی
۵۸	۱-۴-۲-۲- مشخصات ظاهری
۵۹	۲-۴-۲-۲- گروه های اکولوژیکی کرم خاکی
۶۰	(۳-۲)- خلاصه مراحل تحقیق
۶۱	(۴-۲)- مواد و وسایل تحقیق
۶۱	۱-۴-۲- مکان یابی اولیه
۶۱	۲-۴-۲- نمونه برداری
۶۲	۳-۴-۲- فعالیتهای آزمایشگاهی
۶۲	(۵-۲)- روش های تحقیق
۶۲	۱-۵-۲- مکان یابی
۶۳	۱-۱-۵-۲- مناطق جنگلی
۶۳	۲-۱-۵-۲- مناطق ساحلی و اطراف حوزه های آبی
۶۳	۳-۱-۵-۲- مناطق جلگه ای
۶۳	۴-۱-۵-۲- مناطق کوهپایه ای
۷۲	۲-۵-۲- نمونه برداری
۷۲	۳-۵-۲- انتقال نمونه ها به آزمایشگاه
۷۳	۴-۵-۲- تفکیک و نگهداری نمونه ها در آزمایشگاه
۷۳	۵-۵-۲- تثبیت نمونه های بالغ
۷۶	۶-۵-۲- شناسایی و تعیین هویت نمونه ها

صفحه	عنوان
	فصل سوم: نتایج
۷۹	(۱-۳) - یافته ها
۷۹	۱-۱-۳- تعداد و درصد نمونه ها به تفکیک مناطق
۷۹	۱-۱-۳-۱- در مناطق جنگلی
۸۰	۱-۱-۳-۲- در مناطق حوزه های آبی و ساحلی
۸۱	۱-۱-۳-۳- در مناطق جلگه ای
۸۲	۱-۱-۳-۴- در ناحیه شهر ساری از منطقه جلگه ای
۸۳	۱-۱-۳-۵- در ناحیه حومه شهری از منطقه جلگه ای
۸۷	۱-۱-۳-۶- در منطقه کوهپایه ای
۸۸	۱-۱-۳-۷- پراکندگی نقاط نمونه برداری
۹۰	۱-۳-۲- درصد نمونه های بالغ به کل نمونه ها
۹۰	۱-۳-۲-۱- درصد نمونه های بالغ به کل نمونه ها در منطقه جنگلی
۹۱	۱-۳-۲-۲- درصد نمونه های بالغ به کل نمونه ها در منطقه حوزه های آبی و ساحلی
۹۲	۱-۳-۲-۳- درصد نمونه های بالغ به کل نمونه ها در منطقه جلگه ای
۹۵	۱-۳-۲-۴- درصد نمونه های بالغ به کل نمونه ها در منطقه کوهپایه ای
۹۶	۱-۳-۳- گونه های شناسایی شده
۹۶	۱-۳-۳-۱- تاکسونومی گونه های شناسایی شده
۹۸	۱-۳-۳-۲- درصد فراوانی گونه های تثبیت شده
۹۹	۱-۳-۳-۳- مشخصات مورفولوژیکی گونه ها
۹۹	۱-۳-۳-۱- گونه <i>Eisenia fetida</i>
۱۰۱	۱-۳-۳-۲- گونه <i>Dendrobaena byblica</i>
۱۰۲	۱-۳-۳-۳- گونه <i>Allolobophora caliginosa</i>
۱۰۳	۱-۳-۳-۴- گونه <i>Allolobophora kaznakovi</i>
۱۰۴	۱-۳-۳-۵- گونه <i>Allolobophora jassyensis</i>
۱۰۵	۱-۳-۳-۶- گونه های نادر
۱۰۶	(۲-۳) - اطلاعات آماری
۱۰۶	۱-۲-۳- توصیف داده ها
۱۰۶	۱-۲-۳-۱- فصل نمونه برداری
۱۰۷	۱-۲-۳-۲- منطقه نمونه برداری
۱۰۷	۱-۲-۳-۳- ناحیه نمونه برداری

صفحه	عنوان
۱۰۷	۳-۲-۱-۴- فراوانی گونه ها
۱۰۷	۳-۲-۱-۵- رنگ ترشح
۱۰۷	۳-۲-۱-۶- رنگ زنده
۱۰۷	۳-۲-۱-۷- نوع پیش دهان
۱۰۸	۳-۲-۱-۸- وضعیت تارچه ها
۱۰۸	۳-۲-۱-۹- توسعه کلیتلوم
۱۰۸	۳-۲-۱-۱۰- موقعیت غدد جانبی روی کلیتلوم
۱۱۰	۳-۲-۱-۱۱- موقعیت اولین سوراخ پشتی
۱۱۰	۳-۲-۱-۱۲- موقعیت منافذ تناسلی نر
۱۱۰	۳-۲-۲- تحلیل داده ها
۱۱۰	۳-۲-۲-۱- تحلیل از طریق تست کای اسکوار
۱۱۰	۳-۲-۲-۱-۱- فصل نمونه برداری و گونه ها
۱۱۰	۳-۲-۲-۲- منطقه نمونه برداری و گونه ها
۱۱۱	۳-۲-۲-۳- رنگ ترشح و گونه ها
۱۱۲	۳-۲-۲-۴- رنگ زنده و گونه ها
۱۱۳	۳-۲-۲-۵- نوع پیش دهان و گونه ها
۱۱۳	۳-۲-۲-۶- انواع گونه ها و وضعیت تارچه ها
۱۱۴	۳-۲-۲-۷- انواع گونه ها و اولین سوراخ پشتی
۱۱۴	۳-۲-۲-۸- انواع گونه ها و موقعیت منافذ تناسلی نر
۱۱۵	۳-۲-۲-۲- تحلیل از طریق آنالیز واریانس (ANOVA)
فصل چهارم : بحث و استنتاج	
۱۲۰	(۴-۱)- بحث
۱۲۱	(۴-۲)- استنتاج
۱۲۲	(۴-۳)- پیشنهادات
۱۳۲	منابع
۱۴۱	پیوست ها

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۴	(۱-۱) - تقسیمات شهرستان ساری بر اساس آمار تقسیمات کشوری - ۱۳۸۳
۳۸	(۲-۱) - تعداد پيله های تولید شده توسط يك گونه در سال
۳۹	(۳-۱) - درجه حرارت بهینه برای برخی از گونه های کرم خاکی
۶۷	(۱-۲) - مشخصات نقاط نمونه برداری در منطقه جنگلی
۶۸	(۲-۲) - مشخصات نقاط نمونه برداری در منطقه ساحلی و حوزه های آبی
۶۹	(۳-۲) - مشخصات نقاط نمونه برداری در منطقه جلگه ای
۷۱	(۴-۲) - مشخصات نقاط نمونه برداری در منطقه کوهپایه ای
۹۰	(۱-۳) - نسبت درصد نمونه های بالغ به کل نمونه ها به تفکیک کدهای شناسایی نقاط در منطقه جنگلی
۹۱	(۲-۳) - نسبت درصد نمونه های بالغ به کل نمونه ها به تفکیک کدهای شناسایی نقاط در منطقه حوزه های آبی و ساحلی
۹۳	(۳-۳) - نسبت درصد نمونه های بالغ به کل نمونه ها به تفکیک کدهای شناسایی نقاط در منطقه جلگه ای
۹۵	(۴-۳) - نسبت درصد نمونه های بالغ به کل نمونه ها به تفکیک کدهای شناسایی نقاط در منطقه کوهپایه ای
۹۷	(۵-۳) - شماره نمونه های کرم های خاکی تثبیت شده به تفکیک مناطق نمونه برداری
۱۰۰	(۶-۳) - مشخصات مورفولوژیکی کرم خاکی <i>Eisenia fetida</i>
۱۰۱	(۷-۳) - مشخصات مورفولوژیکی کرم خاکی <i>Dendrobaena byblica</i>
۱۰۲	(۸-۳) - مشخصات مورفولوژیکی کرم خاکی <i>Allolobophora caliginosa</i>
۱۰۳	(۹-۳) - مشخصات مورفولوژیکی کرم خاکی <i>Allolobophora kaznakovi</i>
۱۰۴	(۱۰-۳) - مشخصات مورفولوژیکی کرم خاکی <i>Allolobophora jassyensis</i>
۱۰۵	(۱۱-۳) - مشخصات مورفولوژیکی کرم های خاکی نادر
۱۰۶	(۱۲-۳) - خلاصه مشخصات مورفولوژیکی گونه های شناسایی شده
۱۰۷	(۱۳-۳) - تعداد و درصد نمونه های بالغ در هر ناحیه
۱۰۸	(۱۴-۳) - تعداد و درصد فراوانی موقعیت کلیتومی در نمونه های بالغ
۱۰۹	(۱۵-۳) - تعداد و درصد فراوانی موقعیت غدد جانبی روی کلیتوم در نمونه های بالغ
۱۱۰	(۱۶-۳) - تعداد و درصد گونه های بالغ به تفکیک فصول نمونه برداری
۱۱۱	(۱۷-۳) - تعداد و درصد گونه های بالغ به تفکیک مناطق نمونه برداری
۱۱۱	(۱۸-۳) - تعداد و درصد گونه های بالغ به تفکیک رنگ ترشح کرم خاکی
۱۱۲	(۱۹-۳) - تعداد و درصد گونه های بالغ به تفکیک رنگ زنده کرم خاکی

صفحه	عنوان
۱۱۳	(۳-۲۰)- تعداد و درصد گونه های بالغ به تفکیک نوع پیش دهان
۱۱۳	(۳-۲۱)- تعداد و درصد گونه های بالغ به تفکیک نوع تارچه ها
۱۱۴	(۳-۲۲)- تعداد و درصد گونه های بالغ به تفکیک موقعیت اولین سوراخ پشتی
۱۱۴	(۳-۲۳)- تعداد و درصد گونه های بالغ به تفکیک موقعیت منافذ تناسلی نر
۱۱۶	(۳-۲۴)- ویژگی های آماری سه متغیر وزن، طول و تعداد بندها در گونه های بالغ شناسایی شده کرم خاکی

فهرست اشکال

صفحه	عنوان
۱۴	۱-۱- نقشه شهرستان ساری بر مبنای پنج بخش - ۱۳۸۳
۱۹	۲-۱- طرح بدن آنلیدها
۱۹	۳-۱- ساختمان خارجی بدن کرم خاکی
۲۰	۴-۱- برشی از کلیتوم
۲۱	۵-۱- ساختمان تارچه در دیواره بدن کرم خاکی
۲۲	۶-۱- اشکال مختلف تارچه
۲۴	۷-۱- برشی عرضی از بدن کرم خاکی
۲۶	۸-۱- انواع پیش دهان در کرم های خاکی
۲۷	۹-۱- ساختار نمادین کوتیکول و اپیدرم کرم خاکی
۲۹	۱۰-۱- ساختمان داخلی بخش قدامی و سمت چپ بدن، دیواره بدن و لوله گوارشی
۳۰	۱۱-۱- گردش خون بسته در یک کرم خاکی
۳۱	۱۲-۱- مکانیسم تنفسی در کرم خاکی
۳۲	۱۳-۱- طرح نفریدیوم کرم خاکی
۳۳	۱۴-۱- سیستم عصبی کرم خاکی
۳۵	۱۵-۱- ساختار نمادین اندام های تناسلی کرم خاکی
۳۷	۱۶-۱- جفتگیری و تشکیل پيله در کرم خاکی
۳۸	۱۷-۱- مراحل خروج نوزاد کرم از پيله
۴۹	۱۸-۱- ثبات حجم بندهای کرم خاکی علیرغم ضخیم و نازک شدن آن ها
۴۹	۱۹-۱- نحوه حرکت کرم های خاکی
۵۰	۲۰-۱- مراحل نمو کرم خاکی
۶۰	۱-۲- گروه های اصلی اکولوژیکی کرم های خاکی
۶۱	۲-۲- تعدادی از وسایل و ابزار نمونه برداری
۶۲	۳-۲- تعدادی از مواد و وسایل آزمایشگاهی
۶۴	۴-۲- تصاویری از مناطق نمونه برداری - منطقه جلگه ای (حومه شهری یک)
۶۴	۵-۲- تصاویر دیگری از مناطق نمونه برداری - منطقه جلگه ای (حومه شهری دو)
۶۵	۶-۲- تصاویری از مناطق نمونه برداری - منطقه جنگلی

صفحه	عنوان
۶۵	۷-۲- تصاویری از مناطق نمونه برداری - منطقه حوزه های آبی و ساحلی (تالاب)
۶۶	۸-۲- تصاویری از مناطق نمونه برداری - منطقه حوزه های آبی و ساحلی (رودخانه)
۶۶	۹-۲- تصاویری از مناطق نمونه برداری - منطقه حوزه های آبی و ساحلی (دریا)
۶۷	۱۰-۲- تصاویری از مناطق نمونه برداری - منطقه جلگه ای (ناحیه شهری)
۷۵	۱۱-۲- تصاویری از محل کار در آزمایشگاه
۷۹	۱-۳- نمودار دایره ای درصد نمونه های بالغ در نواحی منطقه جنگلی
۸۰	۲-۳- نمودار دایره ای درصد نمونه های بالغ در نواحی منطقه حوزه های آبی ساحلی
۸۱	۳-۳- نمودار دایره ای درصد نمونه های بالغ در نواحی منطقه جلگه ای
۸۲	۴-۳- نمودار دایره ای درصد نمونه های بالغ در بخش های ناحیه شهری منطقه جلگه ای
۸۳	۵-۳- نمودار دایره ای درصد نمونه های بالغ در بخش های شمالی ناحیه حومه شهری از منطقه جلگه ای
۸۴	۶-۳- نمودار دایره ای درصد نمونه های بالغ در بخش های جنوبی ناحیه حومه شهری از منطقه جلگه ای
۸۵	۷-۳- نمودار دایره ای درصد نمونه های بالغ در بخش های غربی ناحیه حومه شهری از منطقه جلگه ای
۸۶	۸-۳- نمودار دایره ای درصد نمونه های بالغ در بخش های شرقی ناحیه حومه شهری از منطقه جلگه ای
۸۷	۹-۳- نمودار دایره ای درصد نمونه های بالغ در نواحی منطقه کوهپایه ای
۸۹	۱۰-۳- نمودار دایره ای درصد نمونه های بالغ در مناطق مختلف شهرستان ساری
۸۹	۱۱-۳- نقشه پراکنندگی مناطق نمونه برداری در شهرستان ساری
۹۶	۱۲-۳- نمودار ستونی تعداد کرم های بالغ و نابالغ در مناطق نمونه برداری شهرستان ساری
۹۸	۱۳-۳- نمودار دایره ای درصد فراوانی گونه های شناسایی شده کرم خاکی در شهرستان ساری
۱۱۷	۱۴-۳- منحنی میانگین وزن بدن بر حسب گونه های شناسایی شده
۱۱۷	۱۵-۳- منحنی میانگین طول بدن بر حسب گونه های شناسایی شده
۱۱۸	۱۶-۳- منحنی میانگین تعداد بندهای بدن بر حسب گونه های شناسایی شده
۱۲۲	۱-۴- عکس هایی از کرم خاکی <i>Eisenia fetida</i>
۱۲۳	۲-۴- عکس هایی از کرم خاکی <i>Dendrobaena byblica</i>
۱۲۴	۳-۴- عکس هایی از کرم خاکی <i>Allolobophora caliginosa</i>
۱۲۵	۴-۴- عکس هایی از کرم خاکی <i>Allolobophora kaznakovi</i>
۱۲۶	۵-۴- عکس هایی از کرم خاکی <i>Allolobophora jassyensis</i>
۱۲۷	۶-۴- عکس کرم خاکی در حال ترمیم
۱۲۷	۷-۴- عکس کرم خاکی ناشناخته
۱۲۸	۸-۴- نقشه پراکنندگی گونه ها در شهرستان ساری

مقدمه